

Eliminacje okręgowe
Olimpiady Historyczna Juniorów 2019-2020

KOD UCZESTNIKA

I Olimpiada Historyczna Juniorów

Eliminacje Okręgowe

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy test zawiera 16 stron. Ewentualny brak stron, zadań lub inne usterki zgłoś Komisji.
2. Test do którego przystępujesz, zawiera **21 zadań**. Maksymalnie możesz uzyskać **50 punktów**.
3. Czytaj uważnie treści zadań i wszystkie polecenia.
4. Pisz czytelnie i używaj tylko długopisu lub pióra z czarnym lub niebieskim tuszem/atramentem. Nie stosuj korektora.
5. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu lub dobieraniu odpowiedzi, jeśli się pomylisz, przekreśl błędną odpowiedź, napisz przy niej: „błąd” i napisz, podkreśl, wskaż lub dobierz prawidłową odpowiedź.
6. Podczas trwania konkursu nie możesz korzystać z pomocy naukowych (z wyjątkiem lupy/szkła powiększającego), urządzeń telekomunikacyjnych oraz z podpowiedzi koleżanek i kolegów – narażasz ich i siebie na dyskwalifikację. Nie wolno Ci również zwracać się z jakimikolwiek wątpliwościami dotyczącymi treści zadań do członków Komisji.
7. Na udzielenie odpowiedzi w teście i napisanie wypracowania masz **90 minut**.

Życzymy Ci powodzenia!

Zadanie 1. (0–1)

Źródło. Ilustracja

Źródło: [https://pl.depositphotos.com/74650141/stock-illustration-\[...\]](https://pl.depositphotos.com/74650141/stock-illustration-[...])

Dokończ poniższe zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych.

Widoczny na rysunku sposób przedstawiania postaci był charakterystyczny dla kultury

A – starożytnej Mezopotamii.

B – starożytnego Egiptu.

C – starożytnej Grecji

D – starożytnego Rzymu.

Źródło 2. (0–1)

Źródło. Tekst źródłowy (fragment)

Chłop egipski nie musi ciężko pracować, ani orać bruzd plugiem, ani rozbijać skib łopatą, czy truć się jakąś inną pracą, bo rzeka sama wylewa i nawadnia jego pole. A po nawodnieniu splywa, a wtedy chłop sieje zboże, wypędza na rolę świnię, by wgniotła ziarno w ziemię, a potem czeka na żniwa. A kiedy zbierze zboże, przepędza znów przez nie świnię, a czyste ziarno zwozi do spichlerzy.

Źródło: M. Sobańska-Bondaruk, S. Lenard, *Ćwiczenia źródłowe dla gimnazjów*, Warszawa 2002, s. 13.

Rozstrzygnij, czy Herodot prawidłowo ocenił warunki pracy chłop egipskiego. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....
.....

Zadanie 3. (0–3)

Źródło. Tekst źródłowy (fragment)

Nasz ustrój polityczny nie jest naśladownictwem obcych praw, a my sami raczej jesteśmy wzorem dla innych niż inni dla nas. Nazywa się ten ustrój demokracją, ponieważ opiera się na większości obywateli, a nie na mniejszości. W sporach prywatnych każdy obywatel jest równy w obliczu prawa; jeśli zaś chodzi o znaczenie, to jednostkę ceni się nie ze względu na jej przynależność do pewnej grupy, lecz ze względu na talent osobisty, jakim się wyróżnia; nikomu też, kto jest zdolny służyć ojczyźnie, ubóstwo albo nieznane pochodzenie nie przeszkadza w osiągnięciu zaszczytów. W naszym życiu państwowym kierujemy się zasadą wolności. W życiu prywatnym nie wglądamy z podejrzliwą ciekawością w zachowanie się naszych współobywateli, nie odnosimy się z niechęcią do sąsiada, jeśli się zajmuje tym, co mu sprawia przyjemność, i nie rzucamy w jego stronę owych pogardliwych spojrzeń, które wprawdzie nie wyrządzają szkody, ale ranią. Kierując się wyrozumiałością w życiu prywatnym, szanujemy prawa w życiu publicznym; jesteśmy posłuszni każdoczesnej władzy i prawom, zwłaszcza tym niepisany, które bronią pokrzywdzonych i których przekroczenie przynosi powszechną hańbę.

Źródło: D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, *Od Hammurabiego do Fukuyamy, tom 1. Od starożytności do 1789 roku*, Gdańsk 1999, s. 28.

3.1. Której z polis greckich dotyczy źródło?

.....

3.2. Rozstrzygnij, czy autor tekstu jest zwolennikiem czy przeciwnikiem demokracji.

Odpowiedź uzasadnij odwołując się do treści źródła.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....

.....

3.3. Na podstawie źródła i wiedzy własnej wyjaśnij, co oznacza pojęcie „demokracja”.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (0–3)

Źródło 1. Tekst źródłowy (fragment)

Osądziliśmy więc, że należy również im objawić wyrozumiałość. Niechże znowu będą chrześcijanami i niech budują swoje miejsca zebrań, pod tym wszakże warunkiem, że niczego nie uczynią przeciw porządkowi. [...] chrześcijanie winni modlić się do swego boga, prosząc o dobro dla nas, dla państwa i dla nich samych, aby państwo trwało niewzruszone, oni zaś żyli bezpiecznie w swoich siedzibach.

Źródło 2. Tekst źródłowy (fragment)

Zatem uradziliśmy dać chrześcijanom i wszystkim innym wolność wyznawania religii, jaką kto chce, by tak dla nas, jako też dla wszystkich, pod naszą władzę zostających, Bóstwo istniało w stolicy niebieskiej jako cel modłów i źródło zmiłowania.

Źródło 3. Tekst źródłowy (fragment)

Jest wolą naszą, by wszystkie ludy, którymi kieruje nasza łaskawość, w takiej żyły religii, którą przekazał Rzymianom św. Piotr apostoł według nieprzerwanej do dnia dzisiejszego tradycji Kościoła przezeń ustanowionej i której oczywiście trzyma się papież.

Źródło: Ćwiczenia źródłowe dla gimnazjów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. Lenard, Warszawa 2002, s. 83-85.

Dokończ zdania uzupełniając lukę.

1. O tolerancji dla chrześcijan jest mowa w źródle nr
2. O równouprawnieniu religii chrześcijańskiej jest mowa w źródle nr
3. O wprowadzeniu chrześcijaństwa jako religii państwowej jest mowa w źródle nr

Zadanie 5. (0–2)

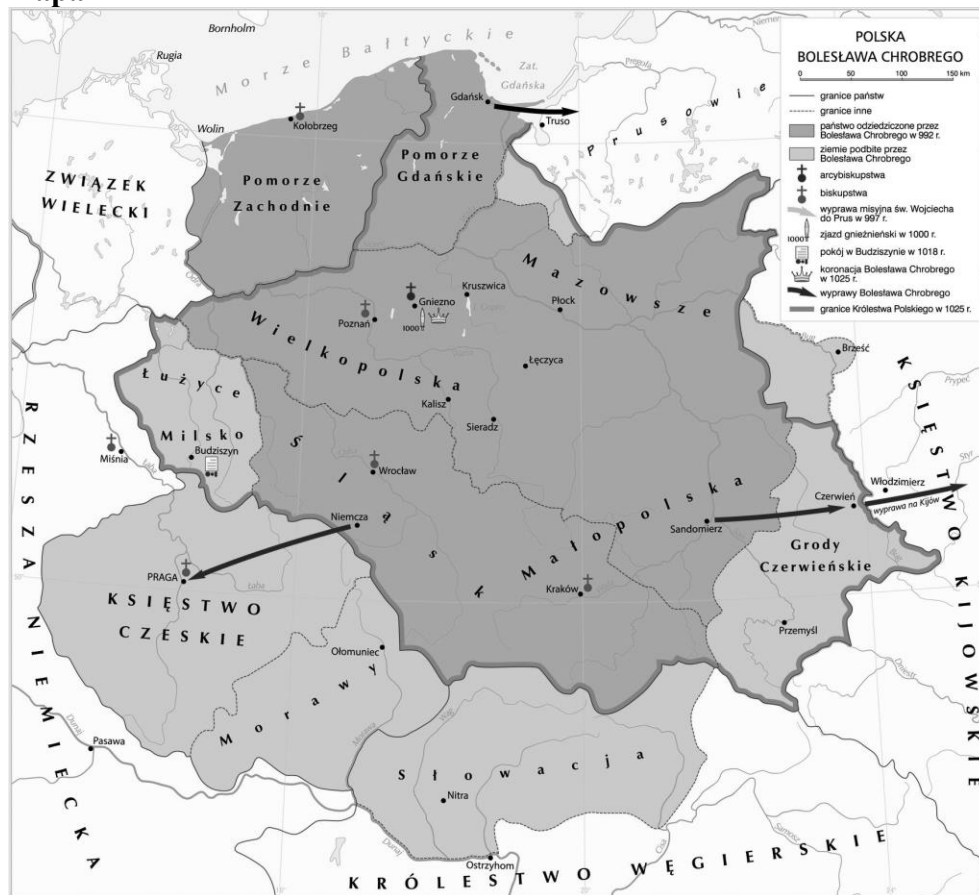
Oceń czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	W starożytnym Rzymie pryncypat był formą rządów, która poprzedzała wprowadzenie cesarstwa.	P	F
2.	Pierwszą formą ustrojową w starożytnym Rzymie była republika.	P	F

Eliminacje okręgowe
Olimpiady Historyczna Juniorów 2019-2020

Zadanie 6. (0–3)

Źródło. Mapa

Źródło: <https://epodreczniki.pl/a/boleslaw-chrobry---pierwszy-krol-polski/Dx1Usn8MO>

Oceń czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Na podstawie mapy można ustalić, które ziemie odziedziczył Bolesław Chrobry po swoim ojcu.	P	F
2.	Na mapie oznaczone zostały ziemie, które Bolesław Chrobry podbił w okresie swojego panowania w państwie Piastów.	P	F
3.	Treść mapy dostarcza informacji o stosunkach politycznych między państwem Piastów a Rzeszą Niemiecką.	P	F

Zadanie 7. (0–3)

Źródło. Plan średniowiecznego miasta Ziębice

Źródło: <https://epodreczniki.pl/a/sredniowieczne-miasto/DU57LYX8Q>

7.1. Uzasadnij, że miasto, którego plan przedstawiono w źródle było lokowane na prawie niemieckim. Podaj dwa argumenty.

Argument 1.....

Argument 2.

7.2. Rozstrzygnij czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Życie średniowiecznego miasta skupiało się na centralnym placu, czyli rynku.	P	F
2.	O najważniejszych dla miasta sprawach, takich jak ustalanie prawa i wysokości podatków decydowały cechy rzemieślnicze.	P	F

Zadanie 8. (0–4)

Źródło 1. Tekst źródłowy (fragment)

Król brał już na głowę hełm [...], gdy mu doniesiono, że od wojsk krzyżackich przybyli dwaj heroldowie [...]. Ci, powitawszy króla [...] opowiedzieli swoje poselstwo tymi słowy [...]: „Najjaśniejszy królu! Wielki mistrz pruski Ulryk śle tobie i twojemu bratu Witoldowi te dwa miecze w pomoc do zbliżającej się walki, abys przy tej pomocy [...] wystąpił do bitwy; a iżbyś się nie chował w tych gajach i zaroślach, ale na otwartym polu wyszedł walczyć [...].” [...] król Polski [...] odpowiedział spokojnie: „Chociaż w wojsku moim mam dostatek oręża i od nieprzyjaciół bynajmniej ich nie potrzebuję, [...] przyjmuję w imię Boże i te dwa przysłane miecze, od wrogów, łaknących krwi mojej i narodu mego. [...]”

Źródło: <http://wlpz.polske.pl/index.php?etap=10&i=1127>

Źródło 2. Reprodukacja obrazu

Źródło: [https://www.newsweek.pl/wiedza/historia/\[...\]](https://www.newsweek.pl/wiedza/historia/[...])

8.1. Podaj imię władcy Polski, o którym mowa w źródle 1.

.....

8.2. Podaj miejsce i rok bitwy do której doszło bezpośrednio po wydarzeniach opisanych w źródle 1.

Miejsce.....

Rok

8.3. Rozstrzygnij, czy ilustracja w źródle 2. przedstawia fragment bitwy do której doszło po wydarzeniach opisanych w źródle 1? Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do treści źródła oraz własnej wiedzy.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....

.....

Zadanie 9. (0–3)

Źródło. Tekst źródłowy (fragment)

Szlachta sprzedaje wyłącznie własne zboże, które jest największym bogactwem tego kraju. Spławione do Wisły rzekami do niej wpadającymi, idzie Wisłą do Gdańska [...]. Zboże polskie karmi całe prawie Niderlandy, ale nawet okręty portugalskie i innych krajów przybywają po zboże polskie do Gdańska, gdzie ich czasem 400 i 500 nie bez zadziwienia zobaczysz. [...] Prócz zboża Polska dostarcza innym krajom lnu, konopi, skór, miodu, wosku, smoły, [...], bursztynu, drzewa do budowy okrętów, wełny, bydła, koni, owiec i piwa. Z innych krajów sprowadza [...] sukna, płótno, kobierce. Ze Wschodu przywozi się tu drogie kamienie i klejnoty, z Moskwy futra, których nie ma w Polsce lub jest ich za mało, a mieszkańcy potrzebują ich do ochrony przed zimnem lub dla przepychu. Stamtąd pochodzą również ryby solone i suszone, srebro, złoto i mosiądz. Woły sprowadzane są z Mołdawii, wino z Węgier, Moraw, Austrii, trochę też z Włoch i Grecji. Wina francuskie i hiszpańskie przywożone są do Gdańska, gdzie kupuje je szlachta. W Gdańsku handluje się również korzeniami i przyprawami, których szlachta używa w kuchni wielkie ilości. Na wszystko to wydaje bardzo dużo pieniędzy, które ma ze sprzedaży zboża.

Źródło: Felwiusz Ruggieri, *Opis Polski w roku 1565*, [w:] J. Gintel, *Cudzoziemcy o Polsce*, t. 1, Kraków 1971.

Oceń czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Tekst ilustruje powiedzenie „Polska spichlerzem Europy”.	P	F
2.	Przyczyną koniunktury na polskie zboże były wojny jakie w XVI w. ogarnęły zachodnią część Europy.	P	F
3.	W gospodarce polskiej XVI wieku występował eksport a brak było importu.	P	F

Zadanie 10. (0–3)

Źródło 1. Tekst źródłowy (fragment)

[...] książę przystąpił do tronu i stóp królewskich i klęcząc przyjął chorągiew z orłem czarnym z ukoronowaną literą S na piersiach oraz dokonane słowami króla wprowadzenie go w posiadanie księstwa i ziem wyznaczonych w Prusach. Następnie dzierżąc chorągiew, której się także brat jego Jerzy dotykał, jako najbliższy następca, na księgę ewangelii w te słowa złożył przysięgę: „Ja Albrecht, margrabia brandenburski, a także w Prusach, szczeciński, pomorski [...] przyrzekam i ślubuję, że najjaśniejszemu władcy i panu Zygmuntovi, królowi Polski i wszystkich ziem pruskich panu i dziedzicowi, jako mojemu przyrodzonemu dziedzicznemu panu i jego majestatu potomkom i następcom, królom i Koronie polskiej, będę wierny i posłuszny i będę się starał o dobro jego majestatu, potomków i Korony polskiej, a bronił od zła i wszystko czynił będę, co jest obowiązkiem wiernego wasala, Tak mi dopomóż Boże i święta Jego ewangelio”.

Źródło: *Wiek XVI-XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii i studentów*, opr. M. Sobańska-Bonadruk, S. B. Lenard, Warszawa 1997, s. 235.

Źródło 2. Reprodukacja obrazu

Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/\[..\]#/media/Plik:\[...\]](https://pl.wikipedia.org/wiki/[..]#/media/Plik:[...])

10.1. Dokończ zdanie – uzupełnij luki, wybierając odpowiedzi spośród podanych.

Uroczystość opisana w źródle 1. odbyła się w w roku

Krakowie, Poznaniu, Toruniu, Lwowie
1466, 1505, 1525, 1550

10.2. Na podstawie źródła 1. podaj przykład zobowiązania władcy pruskiego Albrechta wobec króla Polski.

.....
.....

10.3. Rozstrzygnij, czy reprodukcja obrazu przedstawiona w źródle 2. Nawiązuje do wydarzenia opisanego w źródle 1.? Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści źródła oraz własnej wiedzy.

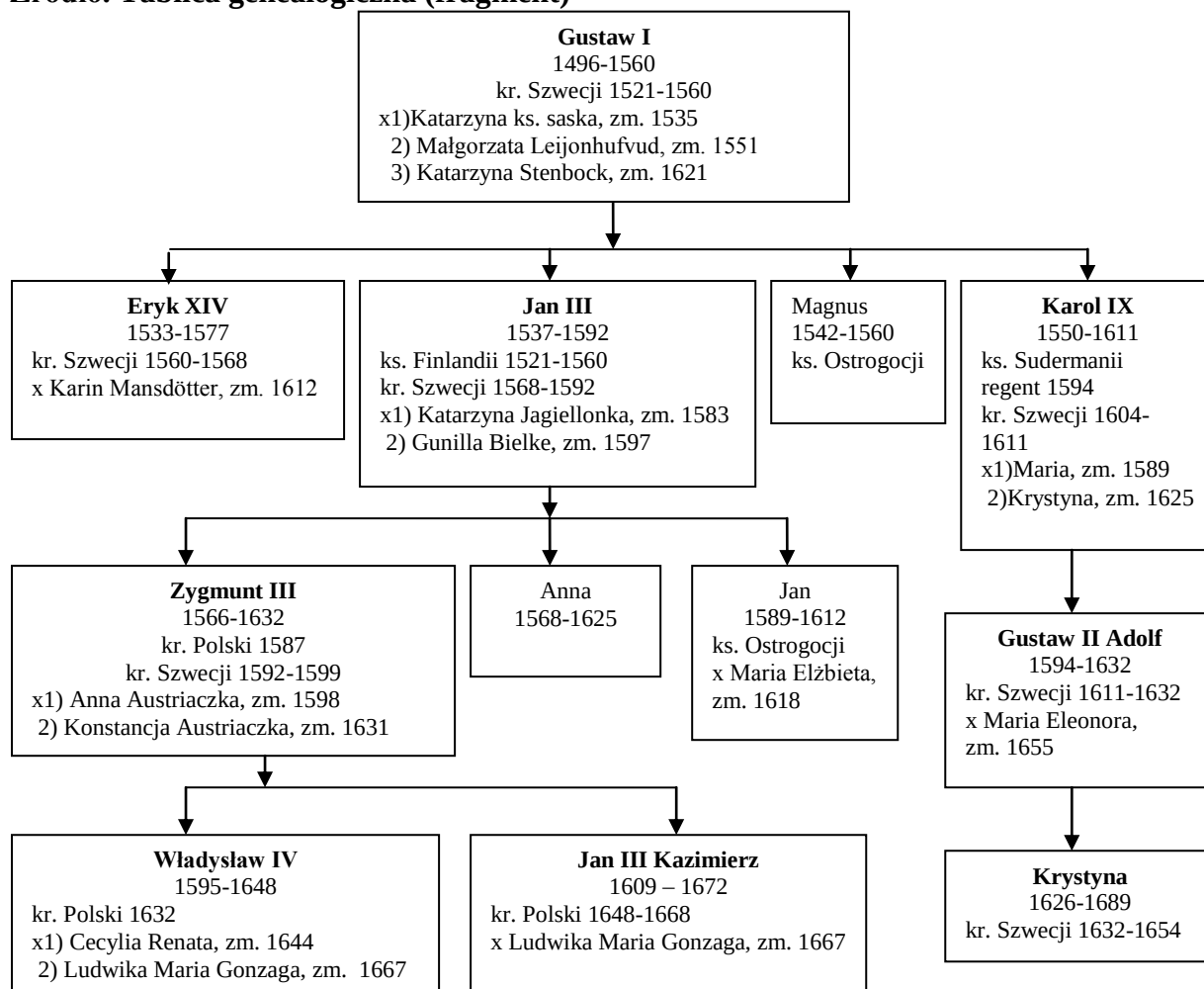
Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....
.....

Zadanie 11. (0–3)

Źródło. Tablica genealogiczna (fragment)

x- małżeństwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie
S. Ochman-Staniszevska, *Dynastia Wazów w Polsce*, Warszawa 20107.

11.1. Dokończ poniższe zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych.

W źródle został przedstawiony fragment tablicy genealogicznej dynastii:

A. Piastów B. Andegawenów C. Wazów D. Wettinów

11.2. Podaj imię pierwszego władcy z dynastii ujętej w tablicy genealogicznej, który zasiadł na tronie polskim.

.....

11.3. Rozstrzygnij, czy synowie Zygmunta III byli spokrewnieni z dynastią jagiellońską. Uzasadnij odpowiedź.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....

Zadanie 12. (0-1)

Źródło. Fragmenty biografii

W 1799 r. zorganizował wojskowy zamach stanu, przejmując władzę w państwie. Po kilku latach przyjął tytuł cesarza Francuzów. W orbicie jego wpływów znalazła się niemal cały kontynent. Po nieudanej inwazji na Rosję i przegranej bitwie pod Lipskiem, musiał abdykować i został zesłany na wyspę Elbę. W 1815 r. podjął nieudaną próbę powrotu do władzy, ale ponownie poniósł klęskę i został internowany na wyspie św. Heleny, gdzie po paru latach zmarł.

Źródło: opracowanie własne na podstawie
A. Zahorski, *Napoleon*, Warszawa 1982.

Rozpoznaj osobę opisaną w źródle.

.....

Zadanie 13. (0-2)

Spośród wydarzeń oznaczonych literami A–D wybierz to, które jest chronologicznie najwcześniejsze i to, które jest chronologicznie najpóźniejsze. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

Wydarzenia najwcześniejsze	A	B	C	D
Wydarzenia najpóźniejsze	A	B	C	D

- A. Wybuch powstania listopadowego.
- B. Wiosna Ludów w Europie.
- C. Utworzenie Księstwa Warszawskiego.
- D. Powstanie styczniowe.

Zadanie 14. (0-3)

Źródło. Tabela

Roczna produkcja surówki, żelaza i stali (w tys. ton)

Rok	Wielka Brytania	Niemcy	Francja	Rosja
1870	6 060	1 319	1 178	360
1890	8 033	4 637	1 970	904
1910	10 380	14 793	4 032	3 046

Źródło: W. Rusiński, *Zarys historii gospodarczej powszechnej: czasy nowożytne i najnowsze (1500-1939)*, Warszawa 1970.

Dokończ poniższe zdania – odpowiedzi wybierz spośród podanych.

1. Państwo, w którym pomiędzy rokiem 1870 a 1910 miał miejsce najszybszy rozwój gospodarczy to
A. Wielka Brytania B. Niemcy C. Francja D. Rosja
2. Państwo, które w roku 1910 było najbardziej rozwinięte gospodarczo to
A. Wielka Brytania B. Niemcy C. Francja D. Rosja
3. Państwo, które w 1870 r. miało najmniej rozwiniętą gospodarkę to
A. Wielka Brytania B. Niemcy C. Francja D. Rosja

Eliminacje okręgowe

Olimpiady Historyczna Juniorów 2019-2020

Zadanie 15. (0-2)

Rozstrzygnij czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Praca organiczna to działalność polegająca na wykorzystywaniu wszelkich legalnych możliwości w celu społecznego, kulturalnego i ekonomicznego rozwoju narodu w XIX wieku.	P	F
2.	Urbanizacja to zmiany w rozwoju techniki upraw ziemi.	P	F

Zadanie 16. (0-3)

Źródło. Mapa

Źródło: <https://epodreczniki.pl/a/ziemie-obiecane---rozwoj-przemyslu-na-ziemiach-polskich/DiVVnTcfw>

Oceń czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Przemysł spożywczy rozwijał się głównie na terenie zaboru pruskiego.	P	F
2.	Ośrodki wydobywania ropy naftowej znajdowały się na terenie zaboru austriackiego.	P	F
3.	W Łódzkim Okręgu Przemysłowym rozwijał się przemysł włókienniczy.	P	F

Zadanie 17. (0-2)

Źródło. Tekst źródłowy (fragment orędzia z 1918 r.)

13. Należy stworzyć niezawisłe państwo polskie, które winno obejmować terytoria zamieszkane przez ludność niezaprzeczalnie polską, któremu należy zapewnić swobodny i bezpieczny dostęp do morza i którego niezawisłość polityczną i gospodarczą oraz integralność terytorialną należy zagwarantować paktem międzynarodowym.

Źródło: Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii i studentów, opr. M. Sobańska-Bonadruk, S. B. Lenard, Warszawa 1998, s. 44.

17.1. Dokończ poniższe zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych.

Autorem orędzia cytowanego w źródle był

- A. premier wielkiej Brytanii David Lloyd George.
- B. premier Francji Georges Clemenceau.
- C. prezydent USA Thomas Woodrow Wilson.
- D. car Rosji Mikołaj II.

17.2. Uzasadnij, że zacytowane orędzie miało znaczenie dla sprawy odzyskania niepodległości przez Polskę.

Uzasadnienie

.....

.....

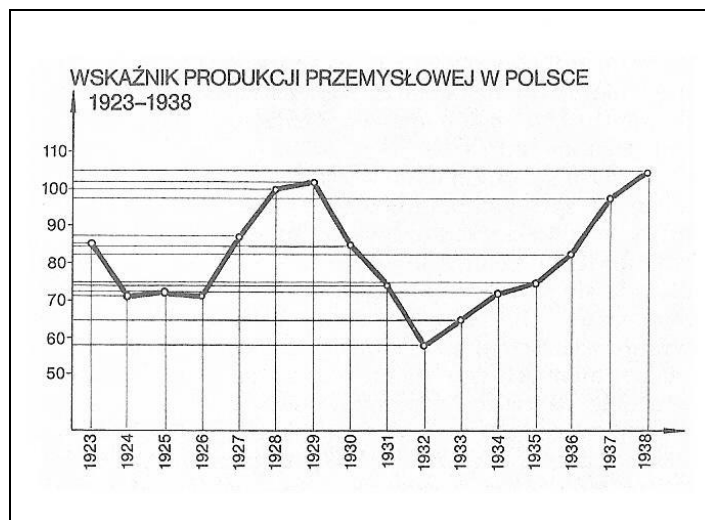
.....

.....

Eliminacje okręgowe
Olimpiady Historyczna Juniorów 2019-2020

Zadanie 18. (0-3)

Źródło. Wykres

Źródło: Z. Landau, J. Tomaszewski, *Gospodarka Drugiej Rzeczypospolitej*,
Warszawa 1991, s. 31.

Dokończ poniższe zdania. Uzupełnij luki.

1. Wielki kryzys gospodarczy rozpoczął się w Polsce od roku
2. Największy spadek produkcji przemysłowej w Polsce nastąpił w roku
3. Polska gospodarka osiągnęła poziom produkcji sprzed kryzysu po roku

Zadanie 19. (0-1)

Źródło. Rysunek satyryczny

Podpis: Berlin, Rzym, Tokio. Wspólnymi siłami pchniemy świat na nowe tory

Źródło: <https://www.trudne.pl/zadanie/210620/>

Eliminacje okręgowe
Olimpiady Historyczna Juniorów 2019-2020

Rozstrzygnij, czy rysunek ma wymowę optymistyczną czy pesymistyczną? Odpowiedź uzasadnij odwołując się do treści rysunku.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

Zadanie 20. (0-3)

Źródło: Mapa

Źródło: <https://epodreczniki.pl/a/polska-pod-dwiema-okupacjami/D12UBq0jG>

Oceń czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Warszawa i Kraków znajdowały się na ziemiach wcielonych do III Rzeszy.	P	F
2.	Jedną z form polityki ZSRR i III Rzeszy wobec obywateli polskich były deportacje.	P	F
3.	Ziemie polskie zajęte przez ZSRR zostały włączone do republik radzieckich: białoruskiej i ukraińskiej.	P	F

Eliminacje okręgowe
Olimpiady Historyczna Juniorów 2019-2020

Zadanie 21. (0-1)

Źródło 1. Tekst źródłowy (fragment)

1. *Akceptacja niezależnych od partii i pracodawców wolnych związków zawodowych, wynikająca z ratyfikowanej przez PRL Konwencji nr 87 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej wolności związkowych.*

Źródło: [https://epodreczniki.pl/a/\[...\]/D1CygZdik](https://epodreczniki.pl/a/[...]/D1CygZdik)

Źródło 2. Fotografia

Źródło: [https://dzieje.pl/aktualnosci/\[...\]-0](https://dzieje.pl/aktualnosci/[...]-0)

Źródło 3. Źródło z epoki

Solidarność

Źródło: [https://epodreczniki.pl/a/\[...\]/D1CygZdik](https://epodreczniki.pl/a/[...]/D1CygZdik)

Dokończ zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych.

Wszystkie wydarzenia, do których odnoszą się źródła miały miejsce w roku

- A. 1956.
- B. 1970
- C. 1980.
- D. 1988.